

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen,
Vantaan ja Keravan kaupunkien
monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnat

Oikea-aikaisten ja oikein mitoitettujen palveluiden turvaaminen monikielisille lapsiperheille tuo säästöjä ja on kaikkien toimijoiden yhteinen intressi

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja Vantaan ja Keravan kaupunkien monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnat haastavat toimijat yli sektorirajojen yhteistyöhön palvelupolkujen vahvistamiseksi monikielisille lapsiperheille.

Monikielisillä lapsiperheillä, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevilla, on merkittäviä haasteita palveluihin ohjautumisessa. Pelko, häpeä ja epäluottamus viranomaisia, erityisesti lastensuojelua kohtaan, estävät merkittävää osaa monikielisistä lapsiperheistä hakeutumasta palveluihin riittävän varhaisessa vaiheessa. Traumot ja rasismi heijastuvat mielenterveyden oireiluna ja voivat lisätä päihteiden käyttöä ja syrjäytymisriskiä. Varsinkin nuorten syrjäytymis- ja eriarvoistumiskehityksen ehkäisy edellyttää palvelujen lisäämistä ja kohdentamista erityistä tukea tarvitseville alueille.

Perheiden tavoittamiseksi tarvitaan aktiivisia toimia

Neuvottelukunnat peräänkuuluttavat kulttuurisensitiivistä ja oikea-aikaista matalan kynnyksen asiakastyötä, joka on kielellisesti saavutettavaa. Jalkautuva työ, jossa neuvonta ja ohjaus viedään sinne missä ihmiset jo ovat, lisää luottamusta ja vähentää viranomaispelkoa. Yhteinen työ vaatii pitkäjänteisyyttä ja resursointia.

Neuvottelukunnat nostavat esille seuraavia ratkaisuehdotuksia:

- **Jalkautuva työ:** hyödynnetään Monikieliset lapsiperheet palveluihin -pilotin, SMILE-hankkeen sekä monikielisen yhteiskuntaorientaatiopilotin kehittämiä käytäntöjä, joissa neuvonta ja ohjaus viedään suoraan perheiden luo sinne, missä ihmiset kokoontuvat, esimerkiksi järjestöihin. Positiiviset kohtaamiset viranomaisten kanssa kasvatusten lisäävät luottamusta ja madaltavat kynnystä hakeutua palveluihin.
- **Kotivanhemmille suunnatut yhteiskuntaorientaatiokurssit:** Tarjotaan kursseja, jotka antavat tietoa oikeuksista ja velvollisuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja tukevat kotivanhempia heidän arjessaan. Vuoden vaihteessa voimaan astunut uusi kotoutumislaki velvoittaa kunnat järjestämään monikielistä

yhteiskuntaorientaatiota kaikille kotoutuja-asiakkaille. Hyvin toteutettuna yhteiskuntaorientaatio on suuri mahdollisuus, joka nopeuttaa kotoutumista.

- **Monikielisyyden huomioiminen:** Perhekeskuksia suunniteltaessa huomioidaan monikielisten perheiden tarpeet. Viestinnän tulee olla selkokieleistä ja materiaalien monikielisiä. Saavutettavuutta pitää lisätä VAKEn ja kuntien verkkosivuilla.
- **Tuen ja avun tarpeen tunnistaminen:** tunnistetaan ihmisten erilaiset taustat ja tarpeet. Alueelle saapuu pakolaisia, mutta tänne muutetaan myös perhe-, työ- ja koulutussyistä. Kun perheiden tarpeet ovat selvillä, heille voidaan tarjota välitöntä ja konkreettista apua. Vieraskielisyys ei tarkoita kaikkien kohdalla raskaita palveluita, mutta on tärkeää lisätä työntekijöiden tietoisuutta esimerkiksi traumaista ja erilaisista perhetilanteista. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevat lapsiperheet, lähisuhdeväkivallan uhrin, perheen yhdistämistapaukset, paperittomat lapsiperheet ja ihmiskaupan uhrin tarvitsevat enemmän palveluita kuin muut.
- **Yhteistyö ja verkostot:** Hyödynnetään verkostojen voimavaroja ja tehdään yhteistyötä yli sektorirajojen sekä hyvinvointialueen kuntien, järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen kesken. Hyviä käytäntöjä pitää jakaa laajasti. Päiväkodit ja koulut toimivat väylänä erityisesti työvoiman ulkopuolella oleviin, erityisesti kotona lapsia hoitaviin vanhempiin.

Ratkaisumalleja ja verkostoja on jo olemassa – ennaltaehkäisy on keskeistä

Neuvottelukunnat korostavat ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tärkeyttä. Lapsille ja nuorille pitää tarjota alueellisesti kohdennettuja mahdollisuuksia mielekkääseen tekemiseen ja tukea tulevaisuuden suunnitteluun, kuten opintoihin, työhön ja harrastuksiin.

Toiminnan oikea-aikaistaminen ja proaktiivinen ote estävät ongelmien syventymistä ja ovat edellytys onnistumiselle taloudellisesti haastavassa toimintaympäristössä. Positiivista on, että ratkaisumalleja ja verkostoja on jo olemassa ja että kaupungit ja hyvinvointialue ovat halukkaita tekemään enemmän yhteistyötä sekä keskenään että järjestökentän kanssa.

Neuvottelukunnat perehtyivät yhteisessä kokouksessaan helmikuun lopulla hyvinvointialueen perhekeskuskehittämiseen ja monikielisten lapsiperheiden palvelupilottiin, Vantaan kaupungin kokemuksiin palveluiden yhteiskehittämisestä laajassa verkostotyössä sekä Keravan kaupungin katsaukseen varhaiskasvatuksen ja koulun roolista kielen oppimisessa ja kasvun tukemisessa.

